

En bøn for freden i Assisi

Af Andreas Rude, mag.art.

Det var efter sigende overhovedet for den katolske kirke i Ukraine, kardinal Lubomyr Hussar, der under et besøg i Vatikanet sidste efterår foreslog pave Johannes Paul II at sammenkalde ledere fra verdensreligionerne til en bøn for freden i den italienske by Assisi. Paven havde to gange tidligere - i 1986 og 1993 - indkaldt til lignende møder i den lille bjergby, men terrorangrebene den 11. september i Washington og New York gjorde det oplagt at mødes en tredje gang. Datoen blev fastsat til torsdag den 24. januar, og denne gang var tanken ikke blot at bede for freden i en stadig mere urolig verden men også aktivt at tage afstand fra enhver brug af religion til at retfærdiggøre voldshandlinger.

Den form, som Johannes Paul II valgte for fredsmødet, var en pilgrimsfærd, og paven og hans gæster rejste to timer med tog fra Vatikanets station i Rom til Assisi. Den langsomme fremfærd gennem Mellemitalien, som efter pavens ønske foregik med et minimum af ceremoniel, var med til understrege deltagernes fælles fordybelse. Pilgrimsfærdene kendes fra mange forskellige religioner og kulturer, ligesom forestillingen om på denne måde at hellige sig bøn og bod er kendt fra de fleste kulturer.

I sidste ende var det flere end 200 repræsentanter for et meget bredt udsnit af verdens religioner, der mødtes i Assisi for på højtidelig vis at tage afstand fra brugen af vold i Guds navn. I sin velkomst understregede paven nødvendigheden af retfærdighed og respekten for menneskerettighederne som en forudsætning for fred. "Vi er her som repræsentanter for forskellige religioner for foran Guds åsyn at spørge os selv om vores troskab overfor freden, for at bede Ham om denne gave, og for at være et vidnesbyrd om vor fælles længsel efter en verden med større retfærdighed og solidaritet," sagde han blandt andet.

Patriarker fra den ortodokse kirke og gejstlige fra en række protestantiske og evangeliske kirkesamfund udgjorde sammen med kardinalerne og de katolske biskopper i pavens følge et meget markant islæt. Men de kristne deltagere tegnede sig for så vidt for kun cirka halvdelen af deltagerne. Resten af forsamlingen udgjordes af ledere for jødedommen, buddhismen, hinduismen, forskellige naturfolksreligioner og endelig et meget stort muslimsk islæt. Nyhedsbureauerne kunne således rapportere, at muslimske lærere fra bl.a. Saudi-Arabien, Pakistan, Iran, Filippinerne, Libanon, Ægypten, Albanien, Bulgarien, Jordan, Jerusalem, Libyen, Kazakhstan, Tyrkiet og Bosnien-Hercegovina var til stede.

Det er ikke tilfældigt, at dette fredsmøde ligesom de to foregående møder var henlagt til Assisi. Assisi, der ligger små 200 kilometer nord for Rom, er fødested for Frans af Assisi, der grundlagde Franciskanerordenen i begyndelsen af 1200-tallet, og som er en af kristendommens mest elskede helgener. Franciskanerordenen fik hurtigt stor udbredelse i Europa, samtidigt med at den også fik kontakt med den muslimske verden. Og i 1219 prædikede Frans således for sultanen i Dalmietta i det nordlige Ægypten.

I dag er Assisi fortsat hovedkvarter for franciskanerordenen, og det var franciskanermunke, der stod for meget af det praktiske arrangement i forbindelse med fredsmødet. Men selvom fredsmødet udtrykte religionernes fælles "respekt for Gud og det guddommelige; respekt for livet og ønske om fred mellem menneskene", var Vatikanet som ved de tidligere møder i Assisi omhyggelig med at undgå enhver mistanke om religionsblanderier. Det blev således understreget, at skønt alle ville bede på samme tidspunkt, ville ikke alle bede sammen. Mens kristne kan og bør bede sammen, fordi de har dåben til fælles, er det ikke muligt for kristne at bede sammen med tilhængere af andre religioner, fordi deres bønner ikke er udtryk for den samme tro, fremhævede formanden for Det Pavelige Råd for de Kristnes Enhed, kardinal

Walter Kasper, i en artikel i Vatikanets Dagblad, L'Osservatore Romano. Rent praktisk medførte det, at pave Johannes Paul II og hans følge efter den første del af programmet i Assisi med taler fra de forskellige religiøse ledere bad sammen med ortodokse, anglikanske og protestantiske kristne i San Francesco Kirken, der rummer Den hellige Frans af Assisis grav. Repræsentanterne for de ikke-kristne religioner fik derimod anvist bederum forskellige steder i Assisis enorme franciskanerkloster.

Katolikker er vant til at se paven som en samlende figur, fordi han for dem er symbolet på ønsket om enhed i den kristne verden. Næppe nogen anden religiøs leder end paven har heller den fornødne prestige og internationale gennemslagskraft, der skulle til for at gøre Assisi-mødet til en succes både religiøst og politisk. Den åndelige leder af verdens sunni-muslimer, sheikh Mohammed Tantawi fra al-Azhar Universitet i Ægypten, benyttede for eksempel Assisi-mødet til at sende en hilsen til deltagerne for under verdenspressen bevågenhed at demonstrere den muslimske verdens goodwill.

I sit budskab til forsamlingen takkede sheikh Tantawi paven for hans initiativ og understregede islams troskab overfor Gud som menneskehedens skaber, dens respekt for "alle monoteistiske religioner åbenbaret af Gud" og dens vægt på moralske værdier.

Mange mennesker i den vestlige verden er i dag meget lidt interesseret i religiøse institutioner og formelle trossætninger, skønt det ikke forhindrer dem i at være optaget af de etiske spørgsmål, som religionerne beskæftiger sig med. Det ved paven selvfølgelig udmærket, og ved at sammenkalde til fredsmødet i Assisi har han søgt at omgå de traditionelle skillelinier mellem de forskellige trosretninger og religioner for at pege på de moralske og religiøse værdier, som troende mennesker over hele verden dog er fælles om. Det er ikke uproblematisk, fordi de religiøse forskelle til syvende og sidst fortsat består. Men som en reaktion på det, der skete den 11. september og som et budskab om fred, er det mere opløftende end så meget andet af det, vi har været vidne til siden da.